

BESLUT

DATUM: 2023-10-25
AVDELNING: Avdelningen för marknader och avdelningen för
finansiell stabilitet
HANDLÄGGARE: Andreas Blanck, Shiba Faiqi, Denise Hansson, Jan
Schüllerqvist och Per Åsberg-Sommar
DIARIENUMMER: 2023-01188

Särskilda in- och utlåningsfaciliteter i Riksbanken för centrala motparter

Riksbankens beslut

Riksbanken beslutar att

- erbjuda centrala motparter som clearar i svenska kronor och är deltagare i betalningssystemet RIX-RTGS möjlighet att få tillgång till utlåning över natten hos Riksbanken genom att inrätta en särskild utlåningsfacilitet,
- fastställa räntan för den särskilda utlåningsfaciliteten, vid kredit mot den Primära säkerhetsmassan, till den vid var tid gällande Utlåningsräntan,
- fastställa räntan för den särskilda utlåningsfaciliteten, vid kredit mot den Sekundära säkerhetsmassan, till den vid var tid gällande Likviditetsfacilitetsräntan,
- ersätta den befintliga inlåningsfacilitet som idag erbjuds centrala motparter som clearar i svenska kronor och är deltagare i betalningssystemet RIX-RTGS, med en särskild inlåningsfacilitet,
- fastställa räntan för den särskilda inlåningsfaciliteten till den vid var tid gällande Inlåningsräntan, och att
- uppdra åt chefen för avdelningen för marknader (AFM) att efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik (APP), chefen för avdelningen för finansiell stabilitet (AFS) och chefen för avdelningen för

betalningar (AFB), med rätt för respektive chef att sätta annan i sitt ställe, besluta om den närmare utformningen av in- och utlåningsfaciliteterna.

Skälen för beslutet

Motiv för införande av utlåningsfaciliteten

En central motparts (CCP:s) uppgift är att gå in som mellanhand i olika typer av finansiella transaktioner och garantera åtaganden om en eller flera deltagare skulle fallera. Efter den globala finanskrisen har flera reformer och regelverk införts som antingen kräver eller gett tydliga incitament för att cleara standardiserade derivat via CCP:er. Det har medfört att CCP:er har fått en alltmer betydande roll för riskhantering på finansiella marknader och att de till följd av det, bedöms vara systemviktiga aktörer för det finansiella systemet.

På grund av CCP:ers kopplingar till flertalet systemviktiga marknader och finansiella aktörer är de föremål för strikt tillsyn och reglering. De behöver exempelvis uppfylla strikta krav för att säkerställa en viss storlek på, och sammansättning av, deras likviditetsbuffert. Det finns dock flera omständigheter som kan göra det svårt för en CCP att hantera plötsliga likviditetsbehov via marknadslösningar, det vill säga att tillräckligt snabbt omvandla sin likviditetsbuffert till kontoförda pengar.

Det beror dels på tidsaspekten, att en CCP kan behöva tillgång till kontoförda pengar redan samma dag som likviditetsbehovet uppstår, dels på att de marknadslösningar som finns, riskerar att inte fungera tillräckligt väl för att möta detta behov. Likviditetsbehovet kan sannolikt även sammanfalla med stressade marknadsförhållanden, vilket utgör en ytterligare försvårande omständighet. Om en CCP får ett oplanerat likviditetsbehov kan bristande funktionalitet på repomarknader och stressade marknadsförhållanden innebära att marknadslösningar antingen är otillämpbara, eller om tillämpbara, störa den räntebildning på räntemarknaden som Riksbanken vill uppnå genom sina penningpolitiska åtgärder.

Riksbanken genomför penningpolitiken huvudsakligen genom att erbjuda sina penningpolitiska motparter stående in- och utlåningsfaciliteter över natten. På så vis kan Riksbanken styra den kortaste penningmarknadsräntan, dagslåneräntan, mot den aktuella nivån för styrräntan. Det vill säga den nivå som bedöms vara förenlig med att inflationsmålet uppnås.

Ett sätt att förebygga störningar i den penningpolitiska transmissionsmekanismen och som också värnar den finansiella stabiliteten, är att Riksbanken erbjuder en särskild utlåningsfacilitet till CCP:er. Det gör att en CCP vid behov kan omvandla värdepapper till kontoförda pengar snabbt och på ett sätt som inte stör den

räntebildning Riksbanken vill uppnå. Mot denna bakgrund anser Riksbanken att det är lämpligt att erbjuda CCP:er möjlighet att få tillgång till utlåning över natten hos Riksbanken. Detta genom att inrätta en särskild utlåningsfacilitet.

Utformning av faciliteterna

Utlåningsfaciliteten erbjuds i penningpolitiskt syfte, med stöd av 2 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank, riksbankslagen, för att upprätthålla en effektiv räntestyrning. Räntesättningen ska därför vara konsistent med räntesättningen för de penningpolitiska instrument Riksbanken erbjuder sina penningpolitiska motparter.

Räntan på kredit mot primär säkerhetsmassa ska därför motsvara den utlåningsränta som beräknas för Riksbankens stående utlåningsfacilitet, Utlåningsräntan, och räntan på kredit mot sekundär säkerhetsmassa ska motsvara den utlåningsränta som beräknas för Riksbankens kompletterande likviditetsfacilitet, Likviditetsfacilitetsräntan. Det motsvarar de räntor och villkor till vilka Riksbanken i alla lägen är beredd att erbjuda sina penningpolitiska motparter kredit över natten.

Riksbanken erbjuder sedan november 2018, i penningpolitiskt syfte, CCP:er möjlighet att få tillgång till inlåning över natten hos Riksbanken genom en inlåningsfacilitet (dnr: 2018-00818). Samtidigt som Riksbanken inrättar en särskild utlåningsfacilitet för CCP:er är det därför lämpligt att Riksbanken även ser över de krav och villkor till vilka CCP:er erbjuds inlåning över natten i Riksbanken. Den för närvarande tillämpade räntan på inlåningsfaciliteten för CCP:er avviker från den ränta som Riksbanken tillämpar för den stående inlåningsfacilitet penningpolitiska motparter har tillgång till. Mot bakgrund av att Riksbanken erbjuder CCP:er en inlåningsfacilitet i penningpolitiskt syfte, är det lämpligt att räntan på inlåning från CCP:er justeras så att den motsvarar den inlåningsränta som beräknas för den inlåningsfacilitet som penningpolitiska motparter har tillgång till.

Till följd av att det bedöms lämpligt att göra flera justeringar av de villkor och krav som tillämpas för inlåningsfaciliteten för CCP:er är det lämpligt att den ersätts med en ny, särskild inlåningsfacilitet, för vilken de föreslagna villkoren och kraven gäller. Det gör Riksbanken med stöd av 2 kap. 4 § riksbankslagen.

Proportionalitetsbedömning

Mot bakgrund av proportionalitetsprincipen, samt att Riksbanken ska tillämpa likabehandling, är det lämpligt att Riksbanken begränsar utlåningen till relevanta aktörer. In- och utlåningsfaciliteterna ska därför utformas på ett sådant sätt att endast CCP:er som clearar i svenska kronor och som är deltagare i RIX-RTGS har möjlighet att använda dessa. Med tanke på att CCP:er bedöms vara systemviktiga

aktörer är det även lämpligt att de CCP:er som har tillgång till faciliteterna åläggs visst rapporteringskrav, inklusive transaktionsrapportering. Detta i syfte att öka Riksbankens möjligheter att följa räntebildningen och utvecklingen på penningmarknaderna i svenska kronor.

Riksbanken bedömer att inrättandet av de särskilda in- och utlåningsfaciliteterna för CCP:er enbart innebär mindre risk- och kostnadsökningar för Riksbanken. Detta eftersom Riksbanken exempelvis inte behöver skapa några nya tekniska lösningar för att implementera beslutet. Eftersom inrättandet av faciliteterna bidrar till att skapa mer motståndskraftiga finansiella marknader bedöms förändringen även vara till fördel för penningpolitiska motparter och andra aktörer som är aktiva på finansiella marknader. De eventuella nackdelar dessa aktörer kan uppleva i de fall en CCP väljer att vända sig till Riksbanken för att placera eller låna likviditet, istället för marknaden, bedöms försumbara.

Delegation till chefen för AFM

Det ankommer på chefen för AFM, att efter samråd med chefen för APP, chefen för AFS och chefen för AFB, med rätt för respektive chef att sätta annan i sitt ställe, besluta om den närmare utformningen av in- och utlåningsfaciliteterna.

Beslutet har fattats av direktionen (riksbankschefen Erik Thedéen, förste vice riksbankschefen Anna Breman samt vice riksbankscheferna Per Jansson och Martin Flodén) efter föredragning av Denise Hansson. I den slutliga handläggningen har Heidi Elmér medverkat.